

Abstrakt

Cílem této práce, jejíž název je „*Incidenční spory v průběhu řešení úpadku*“, je analyzovat otázku incidenčních sporů v insolvenčním řízení z pohledu zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona).

Incidenční spory prošly v průběhu historie určitým vývojem a jako o incidenčních se o nich začalo hovořit explicitně až v devadesátých letech dvacátého století. V příslušných částech disertační práce se zabývám otázkou vývoje incidenčních sporů a rozdílu jejich řešení v právu československém a českém.

Oblast incidenčních sporů v rámci insolvenčního řízení je z velké části řešena rovněž soudní judikaturou, o kterou se tato práce z velké části opírá. Judikaturou Nejvyššího soudu České republiky se autor zabývá i při popisu jednotlivých typů incidenčních sporů.

Mimo jiné je práce zaměřena na problematiku rozhodování incidenčních sporů v rámci insolvenčního řízení. Práce analyzuje otázku, zda by stejný insolvenční soudce, který rozhoduje v insolvenčním řízení, měl rovněž rozhodovat o incidenčním sporu, který z takového řízení vyvstane.

Jasnou pozici k dané problematice zaujal Ústavní soud ve svém nálezu č. 448/2004, kdy konstatoval, že je v rozporu s požadavky kladenými na nepodjatost a nezávislost soudu, aby konkursní soud rozhodoval spor, jehož účastníkem je i konkursní správce. Vztah konkursního soudu a správce podstaty je podle Ústavního soudu specifický a do značné míry je ovlivněn právě průběhem konkursního řízení; tyto faktory pak vylučují konkursní soud z možnosti věc projednat nestranně a nezávisle. Ústavní soud nachází oporu pro svá tvrzení v doktríně z doby první republiky, která incidenční spory vylučovala z rámce konkursního řízení s poukazem na fakt, že v konkursním řízení převažuje prvek veřejnoprávní, zatímco v incidenčním řízení jde

čistě o spor soukromoprávní. Jednalo se údajně o dvě odlišné záležitosti, které neměly být rozhodovány společně.

Proti těmto argumentům stojí tvrzení autorů předlohy nového úpadkového zákona, že svěřením rozhodování incidenčních sporů insolvenčnímu soudu, se odstraní nevhodná duálnost při jejich řešení, přičemž by bylo možné využít v jejich rozhodování znalosti případu, kterou insolvenční soud nabyt během řízení. Navíc, by údajně insolvenční soud byl více motivován v rychlosti rozhodování incidenčních sporů, neboť má sám zájem na ukončení celého úpadkového řízení.

Autor nemůže říci, že by jednu z nastíněných variant považoval osobně za více způsobilou zrychlit průběh vyřizování incidenčních sporů. Postoj Ústavního soudu v dané věci je za současného stavu procedury výběru správce konkursní podstaty zcela na místě. Pokud by napříště o jmenování správce místo soudu rozhodoval věřitelský orgán, znamenalo by to zcela jistě otupění hrotů, které brání rozhodování insolvenčních sporů konkursním soudem. Ani potom ovšem nebude možné považovat rozhodování incidenčních sporů tímž soudem za odůvodněné, a to právě vzhledem k jejich čistě soukromoprávnímu charakteru, který se přiči účelu sledovanému v samotném konkursním řízení. Úspěšnost účastníků incidenčních sporů by mohla být tímto způsobem velmi závislá na působení tlaků v konkursním řízení, jejichž uplatnění by jinak při rozhodování incidenčního sporu odlišným soudem nemělo místo.

Text práce je rozdělen do šestnácti kapitol a zaměřuje se na jednotlivá témata spojená s incidenčními spory.

V první kapitole se autor zabývá obecným úvodem a popisem role insolvenčního řízení ve společnosti.

Druhá kapitola je věnována otázce možných způsobů řešení úpadkové situace dlužníka. Navazuje kapitola o vývojových tendencích právní úpravy úpadku v České republice s důrazem na revitalizaci podniku dlužníka.

Čtvrtá kapitola je zaměřena na posun v přístupu k úpadku a způsobům jeho řešení po přijetí Insolvenčního zákona.

Úpadkové řízení s cizím prvkem a úpravou úpadkového řízení na komunitární úrovni s ohledem na úpravu Nařízení Rady ES č. 1346/2000 je vyloženo v kapitole páté.

Kapitola šestá je zaměřena na obecnou úpravu incidenčních sporů a je rozdělena na šest částí, ve kterých se autor zabývá úpravou incidenčních žalob v občanském soudním řádu, úpravou incidenčních sporů v insolvenčním zákoně, otázkou projednání a rozhodnutí ve věci incidenčního sporu, dále úpravou incidenčních sporů v SRN dle tamního insolvenčního řádu a otázkou reformy úpadkového práva v SRN.

Sedmá kapitola popisuje žalobu o výši, pořadí nebo pravost pohledávky a zaměřuje se především na její procesní stránku a úpravu v německém insolvenčním řádu.

V osmé kapitole se autor věnuje institutu vylučovací žaloby a postupu při jejím projednání. V jednotlivých částech osmé kapitoly autor popisuje smysl a předmět excindační žaloby, otázku soudního poplatku, legitimaci k podání excindační žaloby, dále autor řeší otázku žaloby z lepšího práva a věnuje se úpravě excindační žaloby v právu SRN.

V deváté kapitole jsou popsány spory o vypořádání SJM úpadce a jeho manžela po jeho zániku v důsledku zjištění úpadku.

Desátá kapitola je zaměřena na problematiku odpůrcí žaloby, na aktivní i pasivní legitimaci k žalobě, jakožto i na úpravu dle insolvenčního řádu SRN.

V jedenácté kapitole se autor zabývá otázkou sporů o náhradu škody, která vznikla v důsledku porušení povinností v úpadkovém řízení insolvenčním správcem. V jednotlivých částech této kapitoly nalezneme úpravu odpovědnosti insolvenčního správce za škodu nebo odpovědnosti insolvenčního správce za dobu hospodaření s majetkovou podstatou.

Spory ze žalob o platnost smluv, kterými došlo ke zpeněžení plnění, jehož se týká neplatný právní úkon, jsou upraveny v kapitole dvanácté.

V třinácté kapitole se autor věnuje popisu žalob o platnost smluv, kterými došlo ke zpeněžení majetku podstaty mimo dražbu, dále otázkou zamítnutí návrhu na prodej mimo dražbu soudem, stanovení kupní ceny při prodeji mimo dražbu, či zpochybnění platnosti smluv.

Čtrnáctá kapitola je věnována sporům o zrušení podílového spoluvlastnictví dlužníka, či jeho omezení při nakládání s majetkovou podstatou.

V patnácté kapitole se autor zabývá úvahami *de lege ferenda*, zhodnocením přínosů nové právní úpravy v České republice a úvahám vztahujícím se k zásadě „*fair trial*“. V příslušné kapitole autor provádí rovněž historický exkurs k úpravě incidenčních řízení.

Šestnáctá kapitola pak obsahuje závěr a zhodnocení provedené analýzy zvoleného tématu.